

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 28 mars 1922 kl. 4 e. m.

Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 4, i anledning av första kammarens beslut på grund av väckt motion angående beredande åt vissa från småskoleseminarier utexaminerade lärarinnor av behörighet att undervisa i den egentliga folkskolan.

I en inom första kammaren väckt motion, nr 33, har herr Pers hemställt, att riksdagen måtte besluta underdånig skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om utredning angående lämpligaste sättet att genom tvåårig ytterligare utbildning bereda från småskoleseminarier utexaminerade lärarinnor, som en tid tjänstgjort i små- eller folkskola, full kompetens att undervisa i den egentliga folkskolan.

Motionen.

I avseende å motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Första kammarens första tillfälliga utskott har i vederbörlig ordning inhämtat yttrande över motionen från skolöverstyrelsen, vilket yttrande återfinnes som bilaga till nämnda utskotts utlåtande nr 8.

Ovannämnda motion hänvisades av första kammaren till dess första tillfälliga utskott, som däröver avgav följande utlåtande:

Även utskottet behjärtar motionens syfte att bereda begåvade och förtjänta småskollärarinnor möjlighet att utbilda sig för vinnande av behörighet att anställas såsom ordinarie folkskollärarinnor och att därigenom giva folkskolan ett tillskott av lärarkrafter, som med hänsyn till rådande folkskolläraryrkebrist helt visst vore väl behövt. Belysande i sistnämnda hänseende är den redogörelse rörande lärarbristens omfattning som lämnats i bilagan åttonde huvudtiteln sid. 498 ff. vid 1921 års riksdag. Av denna redogörelse framgår, att den 1 maj 1920 antalet vakanta tjänster i den egentliga folkskolan uppgick till 1,103 eller mer än 11 % av totala antalet tjänster. Å nämnda 1,103 vakanta tjänster vikarierade endast 239

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande.

lärarkrafter med formellt full kompetens. Av vikarierna utan dylik kompetens voro 557 småskollärare (lärarinnor). Vikariaten för tjänstlediga lärare utgjorde vid samma tid 724, tillgängliga fullt kompetenta vikarier funnos till ett antal av 410; av övriga vikarier voro 154 småskollärare (lärarinnor).

Såsom av skolöverstyrelsens yttrande i ärendet framgår, har överstyrelsen redan spörsmålet om småskollärarinnornas fortsatta seminarieutbildning under omprövning och ärnar, så snart tillräcklig erfarenhet av den nyligen inledda ombildningen av småskoleseminarierna vunnits, upptaga den i motionen avhandlade frågan till slutgiltig prövning.

Vid sådant förhållande lärer någon riksdagens skrivelse i ämnet icke erfordras.

Utskottet får alltså hemställa, att förevarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Första kammarens beslut.

Vid föredragning av ärendet i första kammaren avslogs utskottets hemställan och bifölls den i ämnet väckta motionen, varefter frågan i vederbörlig ordning delgavs andra kammaren, som hänvisade densamma till behandling av sitt första tillfälliga utskott.

Utskottet.

Utskottet behjärtar livligt motionärens syfte att bereda begåvade och förtjänta småskollärarinnor möjlighet att på lämpligaste sätt utbilda sig för undervisning i folkskolan. Genom öppnandet av en sådan möjlighet skulle folkskolan erhålla ett tillskott av praktiskt prövade lärarkrafter, som med hänsyn till rådande folkskolläraryrkebrist helt visst vore väl behöfligt. En sådan reform skulle tillika för småskollärarinnorna få en eggande innebörd, som skulle verka befruktande på deras arbete, och härigenom även på småskolestadiet bli till gagn för vår folkundervisning.

Utskottet finner också, att hållbara skäl anförts för ett riksdagsinitiativ i ämnet. Frågan har diskuterats under ett tjugotal år, och i över tio år har den varit föremål för utredning. Något förslag till dess lösning har dock ej blivit för riksdagen framlagt, fastän frågan genom den vidtagna ombildningen av småskoleseminarierna och den utvidgning och fördjupning av småskollärarinneutbildningen, som därav följt, synes ha kommit i ett väsentligt gynnsammare läge än tidigare. I varje fall är det tydligt, även om fullt stadgade erfarenheter angående resultatet av småskoleseminariereformen ännu ej föreligga, att de förutsättningar ej längre äro tillfinnandes, från vilka folkundervisningskommittén utgick, då den ansåg sig ej kunna godtaga tanken, att förtjänta småskollärarinnor skulle kunna beredas inträde

i folkskoleseminariums andra eller tredje klass, och vid sitt förordande av särskild folkskoleseminarietkurs för småskollärarinnor, som ville vinna behörighet som folkskollärare.

Visserligen säger sig skolöverstyrelsen med behjärtande av motionärens syfte alltfört ha sin uppmärksamhet riktad på den förevarande frågan, men då denna så länge stått på dagordningen, att riksdagen synes ha anledning uttala, att frågans avgörande nu bör skyndsamt förberedas, får utskottet hemställa,

att andra kammaren måtte biträda första kammarens i ärendet fattade beslut.

Stockholm den 28 mars 1922.

På utskottets vägnar:

A. OLSSON,
i Mora.

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Olsson i Mora, Bergström, Öhman, Paulsen, Wallerius, Gardell, Johansson i Edsbyn, Wagnsson, fröken Wellin och fru Thüring.
